

Epilogus.

529

Vivendum bene pro felici morte.
Parænesis.

Post vitam mors	Certò sequetur :
Sed qualis fors	Ex tunc tenetur ?
Æterna vox	Iustos beabit :
Inferni nox	Malos damnabit.
De suâ spe	Agnus gaudebit ;
Deceptum se	Lupus lugebit.
Tunc iste grex	Conscendet thronum,
Quem Christi lex	Traxit ad bonum,
Econtra styx	Claudet captivos,
Quos noxæ pix	Infecit vivos.

Ergò

eMenDate peCCata Vestra ;
ne sVror sVperVentVrVs argVat & obrVat
Vos.*

Deus enim est

peCCatI, noXaqVe IVstIssIMVs VInDeX.*

Talis te sequetur merces,
Quales actus hîc exerces,
Hinc in vitâ age bonum,
Quisquis cœli cupis thronum.

Licet mors & vita sint omnibus communes,
Pandunt tamen ita retia & funes :
Istis capiuntur, qui declinant crucem,
Nam hi moriuntur, nec spectabunt lucem,
Crucem si portâris, superi ter bonam
Pro te præparabunt Angeli coronam.

Z

Præ

Prudentis est præteritorum meminisse, cautè agere præsentia, futura prospicere & cavere, dixit olim prudentissimè Isocrates.

Utinam ergò omnes

Saperent præterita :

1. Bonum omissum.
2. Malum commissum.
3. Tempus amissum.

Utinam intelligerent præsentia ;

1. Vitæ brevitatem.
2. Salvandi difficultatem.
3. Salvandorum paucitatem.

Utinam præviderent futura.

1. Mortem, quâ nihil miserabilius.
 2. Judicium, quo nihil terribilius.
 3. Pœnas inferni, quo nihil intolerabilius.
- O homo! dum vivis, memorare novissima
semper ;

Hæc quoque continuò mente revolve tuâ.
Sis memor inferni, cujus tormenta dolorem

Perpetuum causant, ac sine fine manent.
Peccatis sunt ista tuis benè debita merces,

Ni tu pœniteas, displiceantque tibi.

Hinc modò nil tardes, sed placa Numinis iram,
Nec tibi pro veniâ tempus abire sinas.

Para-

Paradinus aliquando depinxit leporem in circulo, qui gladiis ex omni parte succinctus erat, ne evaderet. Additum fuit hoc Lemma: *Malo undique clades.* q. d. Quocunque se vertat malus, pereundum est. Non ita res se habet cum justo, qui mortis venturæ continuò memor, quotidie in bono proficere satagit. Hic civis erit sanctæ illius civitatis, cujus Angeli cives sunt, Deus Pater templum est, Filius ejus splendor, Spiritus S. charitas est, ut ait S. Bern. de præmio patriæ cœlestis. Civis erit illius civitatis, de quâ S. Augustinus in medit.

*Solis gemmis hæc structura nectitur,
Auro mundo tanquam vitro urbis via sternitur,
Abest limus, abest fœmus, lues nulla cernitur.*

Quis igitur ad hanc patriam tam felicem non suspiret? Quis non dicat cum S. Ignat. de Lojolâ: *Quam sordet mihi terra, dum cœlum aspicio!* Meritò ergò contra juventutem conquesta est S. Anyisia Martyr dicens: O insidiosam ætatem, quæ aut lædit, aut læditur! Pulchra res est senectus! Heu mihi! Longitudo temporis me mæstitiâ afficit, quæ tamdiu separat à cœlestibus.

Maximilianus secundus Imperator in suo ymbolo pingi curavit Aquilam in nubibus volantem, humi verò coronam, gladium, hastam, mundum cum Lemmate: *Nil humana moror, dum super astra feror.* Quis, quælo, non festinaret pervenire ad illud regnum, quod S. August. ita describit: O regnum verè beatum, carens morte, vacans sine, cui nulla tempora succedunt per ævum, ubi continuus sine nocte dies nescit habere tempus, ubi victor miles illis hymnidicis sociatus Angelorum choris cantat Deo sine cessatione canticum de canticis Sion, nobile perpetuò caput amplectente coronâ. Ita ille in *Medit. cap. 22.* In civitate Dei Rex est veritas, lex charitas, dignitas æquitas, pax felicitas, vita æternitas. Idem. Ibi hymnidici Angelorum chori, ibi societas civium supernorum, ibi dulcis solemnitatis à peregrinationis hujus tristi labore redeuntium, ibi festivitas sine fine, æternitas sine labe &c. Idem. Nox ibi nulla, nullæ tenebræ, concursus nubium nullus, nec frigoris aut ardoris asperitas ulla, sed talis erit rerum temperies, qualem nec oculus vidit, nec auris audivit &c. Ven. Beda serm. 18. de Sanctis.

Serpens, exutâ veteri pelle meliorem sperans, inscriptionem præfert: *Ut meliorem referam.* Hinc conicies, quantum supremæ mercedis accipiendæ fiducia in humano corde possit. Homo enim immortalitatis veste probè consideratâ omnem cuiusvis boni carnalis jacturam nihili æstimat. Felix reverà ille, de quo S. Greg. Naz. carm. 14.

Magnus homo est, imò novus angelus, ipse senectâ

Si positâ ut serpens sydera summa petat.

Estote prudentes, sicut serpentes, monet ipsemet Christus Math. 10. v. 16. Serpentis astutia, ait S. Hieron. ponitur in exemplum, quia toto corpore occultat caput, ut illud, in quo vita est, protegat. Ita nos toto periculo corporis caput nostrum, quod Christus est, custodiamus, id est, fidem integram & incorruptam servare studeamus. 2dò, ut ait Isidorus Pelusiota Lib. 1. Epist. 26. Serpens arte ac verutiâ vetustatem exuit, in arctâ quâdam & angustâ rima sese comprimens ac senium deponens. Vulgigitur nos quoque per arctam viam & afflictionem, veterem hominem exuere, ac pro eo novum induere, qui ad ejus imaginem renovatur. *Angusta porta & arcta via est, que ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.* Math. 7. v. 14.

Duæ sunt hominis nativitates, nasci & renasci. Nascimur ad laborem, renascimur ad quietem. Nascimur ad miserias, renascimur ad æternam felicitatem, ait S. Augustinus. Quanto labore digna est requies, quæ non habet finem? Si verum vis comparare, & verum judicare, æterna requies æterno labore rectè emitur. Idem in Psal. 91. Sapientissimè ergò Angelus apud venerabilem Bedam Li. 3. Histor. Angl. cap. 19. mortalibus occinit: *Nullus labor durus, nullum tempus longum, quo gloria aternitatis acquiritur.* Si ergò sapis, O homo! Age, cave, curre, festina. *Age, ut in hac spiritualitate proficias: Cave, ne quod accepisti bonum, incautus & negligens custos amittas; Curre, ut non negligas; Festina, ut celerius comprehendas.* S. Hier. Memento semper finis, & quia præteritum non redit tempus, age age nunc, quid quid agere potes. Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales. ita Thom. Kemp. Li. 1. de imitat. cap. 23. Optimè ergò S. Barlaam Eremita discipulo suo S. Josaphat suasit dicens: *Hodie te vitam Religiosam inchoasse cõgita, hodie finiturum.* Quod & ipse strenuè fecit, ac indies in virtute profecit.

Israëlitæ in deserto die sextâ collegerunt manna pro die Sabbat'. Sic enim dicitur Exodi 16. *¶* 22. *In die sexto collegerunt cibos duplices, id est duos gomor per singulos homines.* In hanc rem Origenes Homil. 3. in Psalm. 36. ita loquitur: Dum ergò sumus in die sextâ vitæ, colligamus manna & cibum, quo vivamus in Sabbato futuræ quietis & gloriæ. *Hic opus, hic labor est.* Tu interim, ô homo! Ut cælos adeas, hîc nulli parce labori:

Si tibi vim facias, te super astra vehet.

Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud, ait Veritas ipsa Matth. 11 *¶* 12. Ad magna præmia perveniri non potest, nisi per magnos labores... Delectet ergò mentem magnitudo præmiorum, sed non deterreat certamen laborum, ait Sanct. Gregor. Papa Hom. 37. in Evangelia. Qui certat in agone, non coronabitur, nisi legitimè certaverit. 2. ad Timoth. 2. *¶* 5. Unde, ut ait S. Chrysost. Tomo 3. sermone de Martyr. tu Christiane! *deducatus es miles, si patas te posse sine pugna vincere, sine certamine triumphare. Exere vires, fortiter dimica, atrociter in pralio isto concerta.* Aut vincendum aut pereundum est. Si cupis æthereis cingi tua tempora fertis,

Fortiter hîc certa, justitiámque tene.

S. Franciscus Xaverius Li. 2. Epist. 5. Joanni tertio Lusitaniæ Regi (ac in eo cæteris Principibus & Prælatibus) hoc saluberrimum dat consilium, ut quotidie per quadrantem horæ divinam illam sententiam meditando: *Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, anime verò suæ detrimentum patiatur?* Germanam ejus intelligentiam à Deo petat, cum sensu animi interiore conjunctam, & simul omnium precationum suarum illam velit esse clausulam: *Quid prodest homini &c.* Quoniam propius, inquit, quàm ille existimat, adest hora, quâ illum Rex Regum & Dominus Dominantium ad rationem reddendam evocaturus est, illud intonans: *Redde rationem villificationis tuæ.* Verus fuit vates, nam paulò post Rex vitâ functus est, ut refert Cornel. in Prophet. Amos cap. 8. v. 1. Sic etiam Agapetus Diaconus in suis admonit. nu. 67. Justinianum Imperatorem sequentibus est adhortatus: *Dignitatum splendores mors haud reformidat, omnibus enim voraces suos dentes infligit. Ergò ante illius ineluctabilem adventum opum copiam transportemus in cælum. Nemo enim, quæ colligit in mundo, illuc profectus abducit, sed omnibus in terrâ derelictis nudus de vitâ suâ reddit rationem.*

Apelles Pictorum celeberrimus, dum aliquando interrogaretur, *Quare tam tardè pingat?* optimè respondit: *Pingo aternitati.* Ita & quilibet hominum dicat: *Vivo, operor aternitati,* non infelici & inferæ, sed felici & supernæ. Cogitant hodièdum multi aternare famam suam, familiam suam, non in cœlis, sed in terrâ, adedq; in vanum. *Mors etiam saxis nominibûsque venit, ut in littore maris cumuli alii super alios appulsi, priores occultant; ita in vitâ quoque priora à sequentibus celeriter absconduntur,* ait M. Anton. Imper. Lib 6. de vitâ suâ. Benè ergò idem Li. 12 infert: *Quàm ridiculus & peregrinus, qui miratur ea, quæ in vitâ sunt?* Mireretur potiùs ea, quæ nobis futura sunt post mortem. O quàm pauci sunt, qui hoc seriò perpendunt! Econtrâ plurimi sunt, quibus obijci posset illud Senecæ de Brevitate vitæ cap. 4. *Tanquam semper victuri vivitis, nunquam vobis fragilitas vestra occurrit.* Et aliud ejusdem: *Omnia tanquam mortales tenetis, omnia tanquam immortales concupiscitis.* Epist. 121. *Interim gens absq; consilio est, & sine prudentiâ. Utinam saperent & intelligerent* &c. Deut. 32. v. 28. & 29.

Quemadmodùm Socrates, teste Laërtio in ejus vitâ, de cœlo & syderibus differere vole-

bat dicens: *Quæ supra nos, nihil ad nos.* Ita impius & Atheus Machiavellus nihil de futurâ & cœlesti gloriâ scire volebat. Dicebat pessimus ille homo, se malle cum Platone, Aristotele &c. damnari, quàm cum pauperibus Apostolis cœlum ingredi. Quàm impia sit hæc sententia, patet inter cætera ex eo, quod ipsimet etiam peccatores & amatores hujus sæculi contrariæ sint opinionis; nam, ut ait Cornelius in cap. 23. Numer. ̄. 10. Omnes etiam mali bonam mortem appetunt, sed bonam vitam fugiunt, quia benè mori felicitas est, sed benè vivere laboriosum est, unum tamen sine alio non conceditur. Æternitas à morte pendet, hæc à vitâ bonâ vel malâ: perisse semel æternum est. Ita ille, qui etiam commentario suo in librum Sapientiæ sequentia subjunxit: Concupiscentia dilabitur & æternat. Sola sapientia beat & æternat. Transit sceleris voluptas, manet gehennæ æternitas. Transit virtutis labor, manet gloriæ æternitas. Transit honor, fugit aurum, tempus avolat, stat firma æternitas.

Sententiæ ad rem.

ANte obitum operare justitiam. Eccli. 14.
 v. 17.

Non demoreris in errore impiorum, ante mortem confitère. Eccli. 17. v. 26.

Qui timent Dominum, præparabunt corda sua, & in conspectu illius sanctificabunt animas suas. Eccli. 2. v. 20.

Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Apoc. 2. v. 10.

Opus est justitiam tenere, fidem diligere, sperare in Deo, diligere Deum & proximum, Post illos labores habebimus diem sine occasu. S. August. in Psal. 138.

Quantò plùs fini appropinquas, tantò magis bonum cum augmento operare. Ita Ptolemæus in præfatione Almagesti.

Si omnes transimus, aliquid, quod transire non potest, operemur, ut cum transierimus & illò venerimus, unde non transeamus, opera nostra bona ibi inveniamus. S. August. serm. 31. de Verb. Dom.

Redime te homo, dum vivis & potes, dum pretium in manibus habes, ne, dum te mors amara præverit, & vitam simul & pretium perdas. S. August.

Qualis unusquisque est, talis finis sibi videtur. Aristoteles.

Ante senectutem curavi, ut benè viverem, in senectute, ut benè moriar. Ita de se ipso Seneca. Idem dicebat: Nihil ad rem pertinet, quo loco desinas, tantùm bonam clausulam fac.

Mors similis vitæ, respondent ultima primis. Ita Poëta.

Qualem mors invenit hominem, talem homo invenit mortem. Idiota cap. 9. de contemplat. Mortis.

Omninò necessè est, vitæ præsentis finem futuræ coherere principio, nec ibi tolerabilis dissimilitudo est. S. Bernard. serm. 2. in festo SS. Apost. Petri & Pauli.

Quàm felix & prudens, qui talis nititur esse in vitâ, qualis optat inveniri in morte. Thom. Kemp. Li. 1. cap. 23.

Hinc

Ut tibi contingat mors felix, vivere discere;

Ut possis felix vivere, discere mori.

Ita Cælius Caleagninus

Ergò age, dum potis es, præsentibus utere, ne cras

Expectes, si vis discere, discere hodie.

Ita Achilles Bochius.

Vivens ergò sæpè morere, ut mortuus vivas.

Ne moriari, opus est mortem præcurrere morte.

Finis

Finis coronat opus.

Cornelius à Lap. in fine commentariorum suorum ordinariè ponit pro suo symbolo serpentem in circulo circumvolutum, & caudam mordentem, quod est æternitatis hieroglyphicum. Deinde ramum lauri & ensẽm decussatim serpenti appinxit. Denique in loco superiori addita est calvaria demortui, cui infidet alata clepsydra, quæ tempus significat summâ velocitate præteriens. Epigraphen addidit hanc: *Vive æternitati. Momentum unde pendet æternitas vita & necis.* Inferiùs subjungitur: *Elige, huc crux ducit, puta ad lauream; huc voluptas, scilicet ad gladium ultorem.* Collimant hæc ad illa verba Eccli. 15. v. 18. *Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, dabitur illi.* Infelix reverà ille homo, qui in fine finali de se ipso coràm supremo iudice cogitur fateri illa verba, quæ Li. 4. contemplet. habet doctissimus idiota in hunc modum: *Cognoscebam, quod ante oculos meos erat vita & mors, bonum & malum, gloria & pœna; & cum liberum arbitrium haberem, eligendi alterum ex his, elegi tanquam fatuus & iniquus mortem, malum & pœnam.*

Non ita facias, amice Lector! sed sequere

saluberrimum monitum, quod habetur Deut.
30. in fine, nempe: *Elige ergo vitam, ut & tu
vivas & semen tuum, & diligas Dominum
Deum tuum, atque obedias voci ejus & illi ad-
hereas, ipse enim est vita tua & longitudo die-
rum tuorum. Amen.*

Candens ac atrum vidisti, ut spero, theatrum:
Atra relinque solo, candida redde polo.

algw. Prop

mi. Adam

Adminitr

Amaritud

Arbor in v

Brevitas v

Cecitudo

dium

Concio N

Cruelita

Defideriu

Divitum

Doctorem

Dulcedo

Ecclesiast

Elogia S

rum.

Eptaphi

inter